

ਵੀਐਮ ਜੈਨ ਅਤੇ ਸਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਮਿੱਤਲ, ਜੋਜੋ

ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਵੀਰਸਸ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ - ਜਵਾਬਦਾਤਾ

Crl. 1997 ਦਾ ਐਮ. ਨੰਬਰ 18537/ਐਮ

17 ਜਨਵਰੀ, 2003

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 — S.482—ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਐਕਟ, 1968 — ਐੱਸ.ਐੱਸ. 15 ਅਤੇ 30(3) — ਅਸਲ ਪੈਕਿੰਗ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਲਏ ਗਏ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡ ਕੀਤਾ ਸੀ — CJM ਲਾਇਸੈਂਸਸ਼ੁਦਾ ਰਿਟੇਲ ਡੀਲਰ, ਨਿਰਮਾਤਾ ਅਤੇ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਡਿਸਟ੍ਰੀਬਿਊਟਰ-ਪ੍ਰਚੁਨ ਡੀਲਰ ਸੀਲਬੰਦ ਪੈਕਡ ਕਟੋਨਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਵੇਚ ਰਿਹਾ ਹੈ- ਡੀਲਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਪੈਕ ਕੀਤੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਸੀਲ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸਨੇ ਉਸੇ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਨਿਰਮਾਤਾ/ਵਿਤਰਕ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ- ਕੀ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। 1968 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਿਟੇਲ ਡੀਲਰ ਦੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਧਾਰਾ 30(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪਲਬਧ ਕੋਈ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਹੀ ਡੀਲਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਬੂਤ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿੱਥੇ ਡੀਲਰ ਦਾ ਬਚਾਅ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(ਮੈਸਰਜ਼ ਕੇਕੇ ਟਰੇਡਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, 1996(2) ਆਰਸੀਆਰ (ਅਪੈਰਾਥਿਕ) 6, ਮੈਸਰਜ਼ ਅਮਰ ਖਾਦ ਸਟੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, 1996 (3) ਆਰਸੀਆਰ (ਅਪੈਰਾਥਿਕ) 140, ਮੈਸਰਜ਼ ਜੰਡੂ ਮੱਲ ਦੇਸ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ, 1996(3) ਆਰਐਲਆਰ 736, ਮੈਸਰਜ਼ ਦਿੱਲੀ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਸਟੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, 1997(1) ਆਰਸੀਆਰ (ਅਪੈਰਾਥਿਕ) 42, ਮੈਸਰਜ਼ ਧਮੀਜਾ ਸੇਲਜ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, 1997 (4) ਆਰਸੀਆਰ (ਅਪੈਰਾਥਿਕ) , 179, ਮੈਸਰਜ਼ ਸਚਦੇਵਾ ਸੇਲਜ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ, 1996 ਦਾ ਸੀਆਰਐਲ ਐਮ ਨੰਬਰ 3925-ਐਮ, 31 ਜਨਵਰੀ, 1997 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਮੈਸਰਜ਼ ਵਧਾਵਾ ਬੀਜ ਭੰਡਾਰ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ, 1998 (1)), ਆਰਸੀਆਰ (ਅਪੈਰਾਥਿਕ) 15

ਅਤੇ ਮੈਸਰਜ਼ ਰਜਿੰਦਰਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ, 1998 (1) ਆਰਸੀਆਰ

(ਅਪੈਰਾਧਿਕ) 163, ਮੈਸਰਜ਼ ਭਾਰਤ ਪੈਸਟੀਸਾਈਡਜ਼ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, 1998 (3) ਆਰਸੀਆਰ (ਅਪੈਰਾਧਿਕ) 189, ਮੈਸਰਜ਼ ਓਕਾਰ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ , 2002 (2) ਆਰਸੀਆਰ (ਅਪੈਰਾਧਿਕ) 101, ਡੀਐਸ ਭੁੱਲਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ 2002 (3) ਆਰਸੀਆਰ (ਅਪੈਰਾਧਿਕ) 118 ਅਤੇ ਮੈਸਰਜ਼ ਸਾਹਿਲ ਐਗਰੋਕੈਮੀਕਲਜ਼ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, 2002 (4) ਆਰਸੀਆਰ (ਅਪੈਰਾਧਿਕ) 464, ਹੋਈ। ਚੰਗੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ਾਸਨ ਕਰਨਾ)।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 1968 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30(3) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਥਿਤੀ ਦੋਸ਼ੀ ਡੀਲਰ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਬਚਾਅ ਦਾ ਲਾਭ ਉਦੋਂ ਹੀ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਉਸ ਪੜਾਅ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਪੈਰਾਧਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਡੀਲਰ ਵਿਰੁੱਧ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੈਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(ਪੈਰਾ 32)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ 1968 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਡੀਲਰ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਉਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਖੋਜ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਡੀਲਰ ਨੂੰ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਸਿੱਟੇ ਤੱਕ ਅਪੈਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਡੀਲਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਅਪੈਰਾਧਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। , ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੋਵੇਗੀ।

(ਪੈਰਾ 28)

ਪੀ ਕੇ ਗੁਪਤਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਜੀ.ਐਸ.ਗਿੱਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਡੀ.ਏ.ਜੀ. ਪੰਜਾਬ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

Crl. 1998 ਦਾ ਐਮ. ਨੰਬਰ 2358-ਐਮ

ਮੈਸਰਜ਼ ਲੇਖ ਰਾਜ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ

ਰਵਿੰਦਰ ਚੋਪੜਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਅਰੁਣ ਚੰਦਰਾ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰੇਸ਼ ਮਨਚੰਦਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ,
ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ।

ਸ਼੍ਰੀ ਜੀ.ਐਸ.ਗਿੱਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਡੀ.ਏ.ਜੀ., ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਜਵਾਬ ਕਰਤਾ ਲਈ।

Crl. 1998 ਦਾ ਐਮ. ਨੰਬਰ 29700-ਐਮ

ਮੈਸਰਜ਼ ਹੋਡਾ ਐਗਰੋ ਕੈਮੀਕਲਸ, ਜਗਰਾਉਂ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ ਪੀ.ਕੇ.

ਜੀ.ਐਸ.ਗਿੱਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਡੀ.ਏ.ਜੀ., ਪੰਜਾਬ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਸਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਮਿੱਤਲ, ਜੇ.

(1) ਇਹ ਫੈਸਲਾ Crl ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰੇਗਾ। ਫੁਟਕਲ 1997 ਦਾ ਨੰਬਰ 18537-ਐਮ ਅਤੇ ਦੋ ਹੋਰ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਆਰ.ਐਲ. ਫੁਟਕਲ ਨੰਬਰ 2358-ਐਮ ਆਫ 1998 ਅਤੇ 2970-ਐਮ ਆਫ 1998, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਸੁਣਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

(2) ਮੁੱਖ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30(3) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਰੋਧੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ (ਆਰ.ਐਲ. ਆਨੰਦ, ਜੇ.) ਨੇ ਵੱਡੇ ਬੈਚ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਹੈ।, 1968

(ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਐਕਟ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ), ਵਿਦਵਾਨ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸਵਾਲਾਂ

ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਜੋ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ:

“ਕੀ ਕੋਈ ਡੀਲਰ ਧਾਰਾ 482 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇ ਕੇ ਕਿ ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਆਯਾਤਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਦੁਕਵੀਂ ਲਾਇਸੈਂਸਸ਼ੁਦਾ ਨਿਰਮਾਤਾ, ਵਿਤਰਕ ਜਾਂ ਡੀਲਰ ਤੋਂ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਹਨ;

ਕਿ ਉਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਇਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਐਕਟ, 1968 ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ;

ਕਿ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਸਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਟੋਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸੇ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ ਜਿਵੇਂ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ;

ਜਾਂ

ਅਜਿਹਾ ਡੀਲਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਕੇ ਹੀ ਆਪਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।”

(3) ਹਵਾਲਾ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ “ - ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਦਾ ਲਾਭ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਡੀਲਰ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 482 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਡੀਲਰ ਨੂੰ ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੱਸੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਦੇ ਉਪਾਅ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।”

(4) ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਲਝੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮੁੱਖ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਭਾਵ ਸੀ.ਆਰ.ਐਲ. 1997 ਦਾ ਨੰਬਰ 18537-ਐਮ.

(5) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਰਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਮੈਸਰਜ਼ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ। ਜ਼ਿਮੀਦਾਰਾ ਖੇਤ ਸੇਵਾ ਕੇਂਦਰ, ਕੋਟਕਪੂਰਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਰੀਦਕੋਟ, ਜੋ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ/ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਲਾਇਸੈਂਸਸ਼ੁਦਾ ਪ੍ਰਚੂਨ ਡੀਲਰ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੈਕ ਕੀਤੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵੇਚ ਰਿਹਾ ਹੈ। 29 ਮਈ ਨੂੰ ਸ.

1990, ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਮੋਨੋਕਰੋਟੋਫੋਸ 36% SL ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਲਿਆ, ਜਿਸਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਮੈਸਰਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੱਖਣੀ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਅਤੇ ਖਾਦ, ਮਦਰਾਸ। ਉਕਤ ਨਮੂਨਾ ਨਿਰਮਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੈਕ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਸਲ ਪੈਕਿੰਗ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ 'ਤੇ, ਉਕਤ ਨਮੂਨਾ ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡ ਵਾਲਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 27 (5) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 (ਕੇ), 17, 18, 29 ਅਤੇ 33 ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਫਰੀਦਕੋਟ ਦੀ

ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ (ਅੰਕੜਾ ਪੀ-1) ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਨਿਯਮ, 1971 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਨਿਯਮ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨਿਰਮਾਤਾ ਅਤੇ ਵਿਤਰਕ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ। ਉਕਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੰਮਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਸੰਘਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 245 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਲਾਇਸੈਂਸਸ਼ੁਦਾ ਡੀਲਰ ਅਤੇ ਕਬਿਤ ਨਮੂਨਾ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸੀਲਬੰਦ ਕੰਟੇਨਰ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਛੇੜਛਾੜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 (3) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ , - 15 ਮਈ, 1997 ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ (ਅਨੈਕਚਰ ਪੀ-2) ਦੁਆਰਾ ਉਕਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਇਹ ਵੇਖ ਕੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਲਈ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30(3) ਅਤੇ ਲਾਭ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਸ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਅਨੈਕਸਰ ਪੀ-1) ਅਤੇ 15 ਮਈ, 1997 ਦੇ ਹੁਕਮ (ਅਨੈਕਸਰ ਪੀ-2) ਅਤੇ ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੀਆਂ ਅਗਲੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ।

(6) ਮੁਢਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਪੀਈ ਲਈ ਸਿੱਖੇ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਡੀਲਰ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਨਿਰਮਾਤਾ ਜਾਂ ਵਿਤਰਕ। ਉਹ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਸੀਲਬੰਦ ਪੈਕਡ ਡੱਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੈਕ ਕਰਕੇ ਵੇਚਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਮਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਮੂਨਾ ਉਸ ਤੋਂ ਅਸਲ ਪੈਕਡ ਡੱਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਇਲਜ਼ਾਮ ਨਹੀਂ ਹੈ (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਪੀ-1) ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਪੈਕ ਕੀਤੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਜਾਂ ਉਕਤ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦੀ ਮੋਹਰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਟੋਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਸਟੋਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਕੋਈ ਇਲਜ਼ਾਮ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਪਤਾ ਲਗਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦੀ ਗਲਤ ਬੁੰਡ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਲਾਇਸੈਂਸਸ਼ੁਦਾ ਨਿਰਮਾਤਾ ਤੋਂ ਗਲਤ ਬੁੰਡ ਵਾਲਾ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਾਇਸੈਂਸਸ਼ੁਦਾ ਵਿਤਰਕ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 (3) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਨਮੂਨਾ ਇੱਕ ਸੀਲਬੰਦ ਕੰਟੇਨਰ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਲਾਇਸੈਂਸਸ਼ੁਦਾ ਨਿਰਮਾਤਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਸੀਲਬੰਦ ਕੰਟੇਨਰ ਨੂੰ ਸਹੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਸਟੋਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ

ਕਿ ਨਮੂਨੇ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡਡ ਸੀ। ਫਿਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦੀ ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਤਹਿਤ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਬੇਲੋੜਾ ਹੋਵੇਗਾ।

(7) ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, 1 ਨੇ ਸਟੇਟਸ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਡੀਲਰ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਬਚਾਅ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 (3) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਤਿੰਨ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਕੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਤੱਥ ਡੀਲਰ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ।

(8) 'ਤੇ' ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਾਦ 'ਤੇ', ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਵਿਚਾਰ ਲਏ ਗਏ ਹਨ। ਇੱਕ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੋ ਕਿ **ਐਮ. ਕੇ. ਕੇ ਟਰੇਡਰਜ਼** ਬਨਾਮ **ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (1) ਮੈ. ਅਮਰਖਾਦ ਸਟੋਰ** ਬਨਾਮ **ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (2) ਮੈ. ਜੰਡੂ ਮਾਈ ਦੇਸ ਰਾਜ** ਬਨਾਮ **ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ, (3) ਮੈ. ਇੱਲੀ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਸਟੋਰ** ਬਨਾਮ **ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (4) ਮੈ. ਧਮੀਜਾ ਸੇਲਜ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ** ਬਨਾਮ **ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (5) ਮੈ. ਸਚਦੇਵਾ ਸੇਲਜ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ** ਬਨਾਮ **ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ, ਸੀ.ਆਰ.ਐਲ. ਫੁਟਕਲ 1996 ਦਾ ਨੰਬਰ 3925-M, 31 ਜਨਵਰੀ, 1997 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ** ਕੀਤਾ ਗਿਆ, **M/s. ਵਧਾਵਾ ਬੀਜ ਭੰਡਾਰ** ਬਨਾਮ **ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ, (6) ਅਤੇ ਮੈ. ਰਾਜਿੰਦਰਾ ਪ੍ਰਸਾਦ** ਬਨਾਮ **ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ, (7) ਮੈਸਰਜ਼ ਈ ਭਾਰਤ ਐਫ ਪੈਸਟੀਸਾਈਡਜ਼** ਬਨਾਮ **ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ 9**, **(8) ਮੈਸਰਜ਼ ਓਨਕਾ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ** ਬਨਾਮ **ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (9) ਡੀ ਐਸ ਭੁੱਲਰ** ਬਨਾਮ **ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (10) ਅਤੇ ਮੈਸਰਜ਼ ਸਾਹਿਲ ਐਗਰੋਕੈਮੀਕਲਜ਼ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ** ਬਨਾਮ **ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (11) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30(3) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੁਰੱਖਿਆ** ਕੇਵਲ ਉਸ ਡੀਲਰ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਜੋ ਲਾਇਸੈਂਸਸ਼ੁਦਾ ਨਿਰਮਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਮਿਤ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਗਲਤ ਮਾਰਕਾ ਵੇਚਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਡੀਲਰ ਨੇ ਲਾਇਸੈਂਸਸ਼ੁਦਾ ਉਤਪਾਦਕ ਤੋਂ ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡ ਵਾਲੀ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਪੈਕਡ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵੇਚਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡ ਵਾਲੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਟੋਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਡੀਲਰ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ ਕਿ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡਡ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪੂਰੀ ਲਗਨ ਨਾਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਜਾਂ ਉਸ ਨੇ ਸੀਲਬੰਦ ਕਟੋਨਰ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਰਾਜ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 (3) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਡੀਲਰ ਦਾ ਬਚਾਅ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ ਲਾਭ ਉਠਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਉਪ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਬਾਪਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(1) 1996 (2) ਆਰਸੀਆਰ (ਅਪੈਰਾਪਿਕ) 6

- (2) 1996 (3) ਆਰਸੀਆਰ (ਅਪੈਰਾਥਿਕ) 140
- (3) 1996(3) RLR 736
- (4) 1997(1) ਆਰਸੀਆਰ (ਅਪੈਰਾਥਿਕ) 42
- (5) 1997 (4) ਆਰਸੀਆਰ (ਅਪੈਰਾਥਿਕ) 179
- (6) 1998 (1) ਆਰਸੀਆਰ (ਅਪੈਰਾਥਿਕ) 15
- (7) 1998 (1) ਆਰਸੀਆਰ (ਅਪੈਰਾਥਿਕ) 163
- (8) 1998 (3) ਆਰਸੀਆਰ (ਅਪੈਰਾਥਿਕ) 189
- (9) 2002 (2) ਆਰਸੀਆਰ (ਅਪੈਰਾਥਿਕ) 101
- (10) 2002(3) RCR (ਅਪੈਰਾਥਿਕ) 118
- (11) 2002 (4) ਆਰਸੀਆਰ (ਅਪੈਰਾਥਿਕ) 464

ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ, ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦੀ ਗਲਤ ਸਟੋਰੇਜ, ਢਿੱਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਵੇਚਣ ਅਤੇ ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡ ਵਾਲੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਾਰੇ ਨਿਸ਼ਚਤ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਯਕੀਨਨ ਡੀਲਰ ਡੀਲਰ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ।

(9) ਦੂਜੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੋ ਕਿ **ਅਸ਼ਵਨੀ ਕੁਮਾਰ ਭਾਕੂ** ਬਨਾਮ **ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (12)**, **ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ** ਬਨਾਮ **ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (13)**, **ਮਨਮੋਹਨ ਚੌਪੜਾ** ਬਨਾਮ **ਰਾਜ (14)**, **ਮੈਸ. ਹਾਈਬ੍ਰਿਡ ਬੀਜ ਅਤੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ**, **ਅਬੋਹਰ** ਬਨਾਮ **ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (15)** ਅਤੇ **M/s. ਧਾਲੀਵਾਲ ਐਗਰੋ ਸੈਂਟਰ, ਸਾਹਨੇਵਾਲ** ਬਨਾਮ **ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (16)**, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 (3) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਡੀਲਰ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਬਚਾਅ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਲਾਭ ਉਹ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿਰਫ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 (3) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਰੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਡੀਲਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 (3) ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਤਿੰਨ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੀ ਉਹ ਉਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸ ਪੜਾਅ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਡੀਲਰ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਾਂ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(10) ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(11) ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 30 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਬਾਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

30. ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ:

(1) ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਬਚਾਅ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

- (12) 1994 (1) ਆਰਸੀਆਰ (ਅਪੈਰਾਥਿਕ) 349

- (13) 1997(2) ਆਰਸੀਆਰ (ਅਪੈਰਾਧਿਕ) 679
 (14) 1997(3) RCR (ਅਪੈਰਾਧਿਕ) 477
 (15) 1997(3) RCR (ਅਪੈਰਾਧਿਕ) 768
 (16) 2002 (1) ਆਰਸੀਆਰ (ਅਪੈਰਾਧਿਕ) 716

ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜਾਂ ਗੁਣਵੱਤਾ ਬਾਰੇ ਅਣਜਾਣ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪੈਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ, ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜੋਖਮ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਜਾਂ ਆਯਾਤ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਬਾਰੇ।

(2) ਸੈਕਸ਼ਨ 17 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਕਾਰਨ ਗਲਤ ਖੁੰਡ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ-

(a) ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪਦਾਰਥ ਜਾਂ ਸਾਮੱਗਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਜਾਂ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰਕ ਵਸਤੂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੈਰੇਜ ਜਾਂ ਖਪਤ ਲਈ ਫਿੱਟ ਹੋਵੇ, ਨਾ ਕਿ ਬਲਕ, ਭਾਰ ਜਾਂ ਮਾਪ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ। ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਘਟੀਆ ਗੁਣਵੱਤਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਨੁਕਸ ਛੁਪਾਉਣ ਲਈ; ਜਾਂ

(b) ਨਿਰਮਾਣ, ਤਿਆਰੀ ਜਾਂ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ. ਕੁਝ ਬਾਹਰਲੇ ਪਦਾਰਥ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਅਟੱਲ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

(3) ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦਾ ਆਯਾਤਕ ਜਾਂ ਨਿਰਮਾਤਾ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਉਸਦਾ ਏਜੰਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ-

(a) ਕਿ ਉਸਨੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਯਾਤਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਲਾਇਸੈਂਸਸ਼ੁਦਾ ਨਿਰਮਾਤਾ, ਵਿਤਰਕ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਡੀਲਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ;

(b) ਕਿ ਉਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਇਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

(c) ਕਿ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਸਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਟੋਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸੇ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਇਸਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ।

(12) ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਬਚਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦੀ ਕਿਸਮ ਜਾਂ ਗੁਣਵੱਤਾ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਸੀ।

ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪੈਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ, ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜੋਖਮ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਜਾਂ ਆਯਾਤ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਡੀਲਰ ਹੈ

ਅਤੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦਾ ਆਯਾਤਕ ਜਾਂ ਨਿਰਮਾਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਉਸਦਾ ਏਜੰਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਥਿਤ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਜੁਰਮ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਤਿੰਨ ਗੱਲਾਂ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ (ਏ) ਉਸਨੇ ਕਿਸੇ ਆਯਾਤਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਲਾਇਸੈਂਸਸ਼ੁਦਾ ਨਿਰਮਾਤਾ ਜਾਂ ਵਿਤਰਕ ਤੋਂ ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡ ਵਾਲੀ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ, (ਬੀ) ਉਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ, ਇਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡ ਸੀ ਅਤੇ (c) ਉਕਤ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਉਸੇ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਟੋਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(13) ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਕਤ ਡੀਲਰ ਉਪਰੋਕਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਡੀਲਰ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਕੀ ਅਜਿਹਾ ਡੀਲਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 (3) ਅਧੀਨ ਉਸ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੇਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਅਧੀਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(14) ਇਕ ਹੋਰ ਸਥਿਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡ ਵਾਲੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦੀ ਕਥਿਤ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਲਾਈਸੈਂਸਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਡੀਲਰ ਦਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਮੁਅੱਤਲ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਨਮੂਨਾ ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡ ਵਾਲਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਤੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਇੱਕ ਖੋਜ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਡੀਲਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਨੇ ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡ ਵਾਲੀ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਨੂੰ ਸੀਲਬੰਦ ਪੈਕ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵੇਚਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਇਸਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਇਸਨੂੰ ਸਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡ ਵਾਲੀ ਸੀ। ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਕੀ ਡੀਲਰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਚਲਾਏ ਗਏ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਪੀਲ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਜਿਹਾ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਡੀਲਰ ਲਈ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ

(Satish Kumar Mittal J.)

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਫਿਰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਬਚਾਅ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਮੁਲਤਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। .

(15) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਡੀਲਰ ਤੋਂ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਅਸਲ ਸੀਲਬੰਦ ਪੈਕਡ ਕੰਟੇਨਰ ਤੋਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਲਾਇਸੈਂਸਸ਼ੁਦਾ ਨਿਰਮਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਚ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਡੀਲਰਾਂ ਨੇ ਉਕਤ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ; ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਸੀਲਬੰਦ ਕੰਟੇਨਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦੀ ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡਿੰਗ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਮਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਜਾਂ ਉਹ ਵਾਜਬ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਇਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ 'ਤੇ ਪਏ ਬੋਝ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਡੀਲਰ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ। ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ *M/s* ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। *ਕਿਸਾਨ ਬੀਜ ਭੰਡਾਰ, ਅਬੋਹਰ* ਬਨਾਮ *ਮੁੱਖ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਫ਼ਸਰ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ*, (17) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

“ਅਸੀਂ ਸੁਪਰਦਰੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੈ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸੀਲਬੰਦ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੂਰਾ ਟੀਨ ਸੀ, ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡਿੰਗ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਦੇਣਦਾਰੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਕੋਲ ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡਿੰਗ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਰੋਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਕਿ ਇਹ ਸੀਲਬੰਦ ਟੀਨ ਬਰਕਰਾਰ ਸੀ, ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਅਧੀਨ ਉਸ ਉੱਤੇ ਪਏ ਬੋਝ ਨੂੰ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਢੰਗ ਨਾਲ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਲਾਇਸੈਂਸ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।”

(16) ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ (ਐਮ.ਐਲ. ਕੌਲ, ਜੇ. ਮੈ. ਅਮਰ ਖਾਦ ਸਟੋਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ (*ਸੁਪੈਰਾ*) ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ, ਇਹ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਸੀਲਬੰਦ ਡੱਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਵੇਚੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਡੱਬਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਮੂਨੇ ਲਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਅਪੈਰਾਥ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ

ਹੈ।"

(17) ਅਮਰ ਖਾਦ ਸਟੋਰ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੀ ਦੱਖਿਆ:

"ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਚੋਪੜਾ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਚ ਦੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ 1992 (1) ਤਾਜ਼ਾ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਰਿਪੋਰਟਾਂ 613 ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਇੱਕ ਲਾਇਸੈਂਸਸ਼ੁਦਾ ਨਿਰਮਾਤਾ ਭਾਵ ਮਾਰਕਫੈੱਡ ਤੋਂ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਐਗਰੋ ਕੈਮੀਕਲਜ਼, ਐਸ.ਏ.ਐਸ. ਨਗਰ, ਮੋਹਾਲੀ। ਨਮੂਨਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਟੋਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸੇ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਇਸਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਿ ਨਮੂਨੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਟੋਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਇਹ ਉਸੇ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਮੂਨਾ ਇੱਕ ਲਾਇਸੈਂਸਸ਼ੁਦਾ ਨਿਰਮਾਤਾ ਤੋਂ ਖਰੀਦਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵਾਜਬ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਇਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

(18) ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ (ਐਮ.ਐਲ. ਸਿੰਘਲ, ਜੇ.) ਨੇ ਮੈਸਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਲਿਆ। ਜੰਡੂ ਮਾਈ ਦੇਸ ਰਾਜ, ਮੈਸ. ਵਧਾਵਾ ਬੀਜ ਭੰਡਾਰ ਅਤੇ ਮੈਸਰਜ਼. ਰਜਿੰਦਰਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰਾ)/ ਵਧਾਵਾ ਬੀਜ ਭੰਡਾਰ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

"...ਕਿਸੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਡੀਲਰ/ਵਿਤਰਕ ਦੀ ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡਿੰਗ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਉਸ ਡੀਲਰ/ਵਿਤਰਕ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਨੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਨੂੰ ਉਸੇ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਤੋਂ ਸੀਲਬੰਦ ਪੈਕ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਸੀ, ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਖੌਤੀ ਅਪੈਰਾਥੀ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਡੇਰੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਉੱਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ ਹੈ।"

(19) ਇਸੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ (ਕੇ. ਐੱਸ. ਕੁਮਾਰਨ, ਜੇ.) ਨੇ ਮੈਸ. ਦਿੱਲੀ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਸਟੋਰ ਦਾ ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰਾ), ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

"ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਮਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀਲਬੰਦ ਅਤੇ ਪੈਕ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵੇਚਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਇਲਜ਼ਾਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੀਲਬੰਦ ਟੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡਿੰਗ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਮਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਜੋ ਬੋਝ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ

ਇਹ ਵੀ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਟੋਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

(20) ਵਿੱਚ **M/s. ਧਮੀਜ ਡੀਸੇਲਜ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਕੈਨ (ਸੁਪਰ)**, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਅਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ (ਡਾ. ਸਰੋਜਨੀ ਸਕਸੈਨਾ, ਜੇ.), ਨੇ ਮੈਸਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। **ਕਿਸਾਨ ਬੀਜ ਭੰਡਾਰ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ (ਸੁਪਰ)** ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

“ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡਿਡ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡਿਡ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਟੋਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਨਿਰਮਾਤਾ ਨਾਲ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਸੀ। ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡ ਵਾਲੀਆਂ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਟੀਨਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਟੋਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਟੋਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦਾ ਵਿਵਾਦ

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਲੇਖ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਟੋਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਉਸੇ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਇਸਨੂੰ ਲਾਇਸੈਂਸਸ਼ੁਦਾ ਨਿਰਮਾਤਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਇਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਨਮੂਨਾ ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡ ਵਾਲਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ 'ਤੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਦਾ ਏਜੰਟ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਲਾਇਸੈਂਸਸ਼ੁਦਾ ਡੀਲਰ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

(21) ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਐੱਮ. ਸਚਦੇਵਾ ਸੇਲਜ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਕੇਸ (ਸੁਪਰ), ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ (ਐਸ. ਐਸ. ਸੁਧਾਲਕਰ, ਜੇ.) ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਹ ਨਮੂਨਾ ਅਸਲ ਪੈਕ ਕੀਤੇ ਸੀਲਬੰਦ ਡੱਬਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਟੋਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਲਾਇਸੈਂਸਸ਼ੁਦਾ ਨਿਰਮਾਤਾ, ਫਿਰ ਡੀਲਰ ਨੂੰ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦੀ ਕਥਿਤ ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡਿੰਗ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਡੀਲਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਡੀਲਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਨੇ 1997 ਦੀ ਸਪੈਸ਼ਲ ਲੀਵ ਟੂ ਅਪੀਲ (ਸੀਆਰਐਲ) ਨੰਬਰ 2658 ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ 31 ਜੁਲਾਈ, 1998 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

(22) ਵਿੱਚ **M/s. ਭਾਰਤ ਪੈਸਟੀਸਾਈਡਜ਼ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰ)**, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ (ਬੀ. ਰਾਏ, ਜੇ.) ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹੀ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।

“ਇੱਕ ਵਾਰ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਇੱਕ ਲਾਇਸੈਂਸਸ਼ੁਦਾ ਨਿਰਮਾਤਾ ਤੋਂ ਸੀਲਬੰਦ ਕੰਟੇਨਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ, ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਟੋਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸੇ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ। ਇਹ ਗੱਲ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦੇ ਡੱਬਿਆਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦੱਸੋ ਗਏ ਤੱਥ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਕਾ ਰਾਇ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ਪੂਰਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੈ

ਅਦਾਲਤ. ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਕਿ ਮੁੱਖ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੁਆਰਾ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਪਾਈ ਅਤੇ ਇਸ ਉੱਤੇ ਕੀਤੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਗਲੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।"

(23) ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸਾਡੇ ਦੋਵਾਂ ਨੇ **M/s ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਸੀ। ਓਕਾਰ ਪੈਸਟੀਸਾਈਡਜ਼ ਕੇਸ** (ਵੀ.ਐਮ. ਜੈਨ, ਜੇ.) ਅਤੇ **ਮੈਸਰਜ਼. ਸਾਹਿਲ ਐਗਰੋਕੈਮੀਕਲਜ਼ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਦਾ ਕੇਸ** (ਸਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਮਿੱਤਲ, ਜੇ.)।

(24) ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਰਾਜ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਬਨਾਮ **ਮੈਸਰਜ਼ ਸਟੇਟ** ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਵੇਨੂ ਵੈਟਰਨਰੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ, (18), ਜਿੱਥੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਡਰੱਗਜ਼ ਐਂਡ ਕਾਸਮੈਟਿਕਸ ਐਕਟ, 1940 ਦੀ ਧਾਰਾ 19 (3) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਡਰੱਗਜ਼ ਐਕਟ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ), ਜੋ ਕਿ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਵਾਲਾ

“ਸੈਕਸ਼ਨ 19 (3) ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ, ਡਰੱਗ ਜਾਂ ਕਾਸਮੈਟਿਕ ਦਾ ਨਿਰਮਾਤਾ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਉਸਦਾ ਏਜੰਟ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਧਾਰਾ 18 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ-

- (a) ਕਿ ਉਸਨੇ ਦਵਾਈ ਜਾਂ ਕਾਸਮੈਟਿਕ ਨੂੰ ਇੱਕ ਲਾਇਸੈਂਸਸ਼ੁਦਾ ਨਿਰਮਾਤਾ, ਵਿਤਰਕ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਡੀਲਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ;
- (b) ਕਿ ਉਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਲਗਨ ਨਾਲ, ਇਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਡਰੱਗ ਜਾਂ ਕਾਸਮੈਟਿਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਅਤੇ
- (c) ਕਿ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਜਾਂ ਕਾਸਮੈਟਿਕ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਸਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਟੋਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸੇ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਇਸਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ।"

(25) ਉਪਰੋਕਤ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 (3) ਨਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਮਿਲਦੀ-ਜੁਲਦੀ ਹੈ) ਅਤੇ ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, - ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਡੀਲਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਡਰੱਗਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਮਾਣਯੋਗ 'ble ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਡੀਲਰ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ 'ਤੇ ਡਰੱਗਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕਦਾ ਸੀ,

ਧਿਆਨ ਰਹੇ ਕਿ ਸੀਲਬੰਦ ਪੈਕ ਕੀਤੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਡਰੱਗਜ਼ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਡਰੱਗਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਏ), (ਬੀ) ਅਤੇ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਥਿਤੀ ਡੀਲਰ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਬਚਾਅ ਹੈ ਅਤੇ ਡੀਲਰ ਇਸ ਬਚਾਅ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈ

ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹਨਾਂ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਕੇ। ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਹੈ:

"ਆਧਾਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ' ਉਹ ਇਸ ਦੇ ਸੁਭਾਅ, ਪਦਾਰਥ ਅਤੇ ਗੁਣਵੱਤਾ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਸੀ। ਡਰੱਗ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਹਾਲਾਤ'। ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਬਚਾਅ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 'ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਇਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਜਾਂ ਕਾਸਮੈਟਿਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਐਕਟ'। ਇਹ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇਪੜੀ ਗਈ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੀਇਸਤਰਾਸਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਮਾਤਾ ਨੂੰ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਬਣਾਏ ਬਿਨਾਂ ਨਕਲੀ ਡਰੱਗ ਜਾਂ ਘੱਟ ਮਿਆਰੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਾਲੀ ਦਵਾਈ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਡੀਲਰ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹਾ ਸਿੱਟਾ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। "

(ਅੰਡਰਲਾਈਨ ਜੋੜੀ ਗਈ)

(26) ਸਿੱਖਿਅਕ-ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ, * ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਸ਼ਵਨੀ ਕੁਮਾਰ ਭਾਕੂ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ (ਸੁਪੈਰਾ), ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਸੁਪੈਰਾ), ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ (ਸੁਪੈਰਾ), ਮਨਮੋਹਨ ਚੋਪੜਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਸੁਪੈਰਾ) ਮੈਸਰਜ਼. ਹਾਈਬ੍ਰਿਡ ਬੀਜ ਅਤੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ, ਅਬੋਹਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (ਸੁਪੈਰਾ) ਅਤੇ ਐੱਮ. ਧਾਲੀਵਾਲ ਐਗਰੋ ਸੈਂਟਰ, ਸਾਹਨੇਵਾਲ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (ਸੁਪੈਰਾ), ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30(3) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਥਿਤੀ ਦੋਸ਼ੀ-ਡੀਲਰ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਬਚਾਅ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਬਚਾਅ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਡੀਲਰ ਦੁਆਰਾ ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ ਲਾਭ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹਨਾਂ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧ ਸਕਦੀ ਜਿੱਥੇ ਡੀਲਰ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਪਤਾ ਨਾ ਲੱਗਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਜੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਉਹ ਵੇਚ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਸੀ, ਉਹ ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਇਸਤਰਾਸਾ ਵਿਚ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਲਗਨ ਨਾਲ ਇਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕਿਆ ਕਿ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਟੋਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਤੱਥ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣੇ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ, ਸਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਜਿਹੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜੋ ਅਜੇ ਡੀਲਰ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਜੇ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ" 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਬਾਰੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਰੋਧਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਬੂਤ ਬਣੇ।

(27) ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹੈ We:ohave3 ਨੇ ਧਿਰਾਂ ਲਈ 5Submissionsbmadenbydl ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਭਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। **ਆਧਾਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ** ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ **ਬਨਾਮ M/s. ਵੇਨੂ ਵੈਟਰਨਰੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ, (ਸੁਪੈਰ)** ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਅਤੇ ਡਰੱਗਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਪੈਰੀ ਮੈਟੀਰੀਆ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ (ਏ), (ਬੀ) ਅਤੇ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਗਿਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਡਰੱਗਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 (3) ਦੀ ਧਾਰਾ, ਜੋ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 (3) ਨਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਮਿਲਦੀ-ਜੁਲਦੀ ਹੈ, ਡੀਲਰ ਲਈ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਬਚਾਅ ਦਾ ਲਾਭ ਉਦੋਂ ਹੀ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵੱਖਰਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਡੀਲਰ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਇਹ ਬਚਾਅ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਡੀਲਰ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਅਨੁਪਾਲਨ ਅਤੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ। ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ। ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਇਹ ਬਚਾਅ ਡੀਲਰ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇਗਾ। T ' ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਡੀਲਰ ਇਸ ਬਚਾਅ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਸਤਰਾਸਾ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਦਰਸਾ ਕੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 (3) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਾਰਕ ਉਸ ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁੱਖ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸਬੂਤ ਦੇ ਕੇ, ਸਥਾਪਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਦਾ ਬਚਾਅ. ਪਰ ਉਸ ਪੜਾਅ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਡੀਲਰ ਇਸ ਬਚਾਅ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਨਮੂਨਾ ਅਸਲ ਪੈਕ ਕੀਤੇ ਸੀਲਬੰਦ ਡੱਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸੇ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਜੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਲਾਇਸੈਂਸਸ਼ੁਦਾ ਨਿਰਮਾਤਾ ਜਾਂ ਵਿਤਰਕ; ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਡੀਲਰ ਨੇ ਪੈਕ ਕੀਤੇ ਡੱਬੇ ਦੀ ਸੀਲ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਢਿੱਲੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵੇਚ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਵੇਚੀ ਗਈ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡ ਵਾਲੀ ਸੀ ਜਾਂ ਉਕਤ ਤੱਥ ਨੂੰ ਜਾਣ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਲਗਨ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਕੇ. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਹਿਲਾ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿਸਾਨ ਬੀਜ ਭੰਡਾਰ ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰ) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਸਵਾਲ

ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸ਼ਾਮਲ ਪਰ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਐੱਮ. ਵੇਣੂ ਵੈਟਰਨਰੀ ਡਵੀਜ਼ਨ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ (ਸੁਪੈਰਾ), ਸਵਾਲ ਵਿਚਲੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

; ਇਸ ਲਈ, ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਸ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਪਹਿਲਾ ਵਿਚਾਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਲਟਾ ਹੈ।

(28 > ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਹੈ। ਜੇਕਰ <./< ਪਬਲਿਕ ਐਨਾਲਿਸਟ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਡੀਲਰ ਤੋਂ ਲਏ ਗਏ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਨੂੰ ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਡੀਲਰ ਨੂੰ ਲਾਇਸੈਂਸਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਅੱਤਲ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਡੀਲਰ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੇ ਉਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਖੋਜ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਡੀਲਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਸੀਲਬੰਦ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡ ਵਾਲੀ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਵੇਚੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਇਸਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਇਸਨੂੰ ਸਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਜਾਣ ਕੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਡੀਲਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਖੋਜ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਡੀਲਰ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਉਸੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਡੀਲਰ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਉਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਖੋਜ ਦਰਜ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਹੈ, ਫਿਰ ਡੀਲਰ ਲਈ ਫੌਜਦਾਰੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਬਚਾਅ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਅੰਤਮ ਸਿੱਟੇ ਤੱਕ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਡੀਲਰ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੋਵੇਗੀ।

(29) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਬੀਜ ਭੰਡਾਰ ਦਾ ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰਾ), ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸੁਰੱਖਿਆ ਡੀਲਰ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਐਕਟ. ਦੋਵਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੈ ਜਾਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਖੋਜ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ

ਡੀਲਰ ਦੇ ਬਚਾਅ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸੇ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਡੀਲਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿਆਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੇ ਡੀਲਰ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਬਚਾਅ, ਉਸਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

(30) ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਰਾਜ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਦੇ ਪੀ¹ ਅਨਜਾਬ (ਸੁਪੈਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਡੀਲਰ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈ ਗਈ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਉਸ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਬਚਾਅ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇ ਕੇ, ਫਿਰ ਉਕਤ ਡੀਲਰ 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ:

“ਸੈਕਸ਼ਨ 30 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਾਜਬ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਇਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਕਿ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਉਸਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਇਹ ਸਹੀ ਸੀ। ਸਟੋਰ ਕੀਤਾ, ਉਹ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਉਕਤ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਸਿਰਫ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵਿਚ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਹੈਰਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਦਬਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਹੀਆਂ ਗਈਆਂ ਖੋਜਾਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 (3) ਦਾ ਲਾਭ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(31) ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੈਸਰਜ਼ ਕਿਸਾਨ ਬੀਜ ਭੰਡਾਰ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰਾ) ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਨਾ ਤਾਂ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣ ਮੈਸਰਜ਼ ਕਿਸਾਨ ਬੀਜ ਭੰਡਾਰ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰਾਈ) ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਡੀਲਰ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਦੋਵੇਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਕਥਿਤ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਉਸਦੇ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਡੀਲਰ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖੋਜ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਲਈ ਫੌਜਦਾਰੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਐਕਟ ਦੇ ਸਮਾਨ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ

ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(32) ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 (3) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਥਿਤੀ ਦੋਸ਼ੀ ਡੀਲਰ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਬਚਾਅ ਦਾ ਲਾਭ ਉਦੋਂ ਹੀ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਉਸ ਪੜਾਅ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੇਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਡੀਲਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਾਂ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (a), (b) ਅਤੇ (c) ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਤਿੰਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਕੋ ਇਕ ਅਪਵਾਦ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਡੀਲਰ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਉਸਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੰਸੋਲੀਡੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ, 537
ਲੁਧਿਆਣਾ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਸਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਮਿੱਤਲ ਜੇ.)

(33) ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਡੀਲਰ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਢਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਦਾਖਲ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਉਪਰੋਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਜੇ. ਐੱਸ. ਟੀ

ਐਸ ਐਸ ਨਿੱਜਰ ਅਤੇ ਸਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਮਿੱਤਲ ਜੇ. ਜੇ

ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ- ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਕੰਸੋਲੀਡੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਅਤੇ ਹੋਰ -

ਜਵਾਬਦੇਹ

2000 ਦਾ CWP ਨੰਬਰ 15009

1 ਨਵੰਬਰ, 2002

ਪੰਜਾਬ ਵਿਲੇਜ ਕਾਮਨ ਲੈਂਡਜ਼ (ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1961 —ਐੱਸ. 2(ਜੀ)-ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950 - ਕਲਾਮ 226—ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਕੰਸੋਲੀਡੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਇੰਤਕਾਲ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣਾ, ਬਿਨਾਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ—ਕੀ ਸਹਾਇਕ ਏਕੀਕਰਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਅਜਿਹੀ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਇੰਤਕਾਲ - ਹੋਲਡ, ਨਹੀਂ - ਇੰਤਕਾਲ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਬਚਤ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਜਾਂ 1961 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(ਜੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੇਹ - ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ।

ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਹਾਇਕ ਇਕਾਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਪੱਤੀ ਰਾਜਪੂਤਾਨ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਪੱਤੀ ਅਵਾਨਾ ਦੇ ਨਾਂ ਤੋਂ ਬਦਲ ਕੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮੁੜ ਵੰਡ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੀ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਬਚਤ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਜਾਂ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੇਹ ਜੇ ਗ੍ਰਾਮ ਵਿਚ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ-ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁੱਕਦੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਵਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ

ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਭਾਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ